

Bergsvik-Langeland-saken:

Vitneavhøringen begynte i går

Sorenskriver Harbek, byråsjef Diesen, riksadvokat Sund, sorenskriver Meyer og politimester Welhaven om Jonas Lie's ansettelse som politiinspektør

For en tallrik tilhørerskare fortsatte lagmannsretten torsdag behandlingen av saken mot Langeland og Bergsvik for boken «Dømmet ikke» og skriftet «We are no Criminals». I sin forklaring hevdet Bergsvik at han etter frigjøringen hadde mistet alt, sin stilling, sin formue, sin posisjon og sin helse, og ikke minst hadde han fått avtrykkene av sine ti fingertupper i kriminalpolitets kartotek. Han hadde derfor skrevet sin redegjørelse som et politisk testamente av hensyn til sine etterkommere. Skriftet var ikke i første omgang tenkt publisert. Det var da heller ikke ham, men påtalemyndighetene som hadde sørget for offentliggjøringen.

Etter Bergsviks forklaring gikk retten over til å behandle punkt 1 i tiltalebeslutningen som gjelder Langelands og Bergsviks omtale av Justisdepartementets rundskrivelse av 4. juni 1940 om ansettelsen av Jonas Lie som inspektør i anliggender vedkommende kriminalpolitiet og i politimessige anliggender av politisk karakter. Skrivelsen er undertegnet av sorenskriver Harbek, daværende medlem av Administrasjonsrådet, og Langeland sier i sitt kommentar bl. a. at Harbek ved sin rundskrivelse la grunnstenen til den politiske straffe- og politifølgning overfor norske patrioter under okkupasjonen.

Langeland ville i denne forbindelse understreke at rundskrivelsen var blitt til på initiativ av tyskerne og bare kunne tjene tyske interesser, og pekte på punktene hvor det heter at politimyndighetene skulle gi innberetninger om den politiske stilling og andre forhold av politisk karakter. Når det gjelder Jonas Lie burde alle orienterte kjenne til hans tyskvennlige innstilling og at han slapp ut av krigsfangenskapet takket være sine tyske forbindelser.

Sorenskriver Harbek redegjorde deretter for Administrasjonsrådets motiver. Det var riktig at rundskrivelsen var blitt til på tysk initiativ og at tyskerne forlangte at Jonas Lie skulle ha stillingen. Om rundskrivelsen var forfattet på grunnlag av en tysk originaltekst kunne han ikke erindre, men anså det sannsynlig etter de opplysninger som foreligger. Sorenskriveren kjente ikke selv personlig til Jonas Lie på dette tidspunkt. Administrasjonsrådet ville helst hatt daværende politiinspektør Meyer i stillingen, men da tyskerne holdt på sitt, syntes det ikke at det var grunn til å ta noen strid om dette. Man så det som kriminalinspektørens hovedoppgave å ivareta norske interesser vis å vis tyskerne. Såvidt det overhodet er mulig å vite, har man heller ikke kjennskap til at Jonas Lie misbrakte sin stilling til skade for norske interesser. Hadde man dengang visst hvordan utviklingen senere hadde blitt ville man sannsynligvis ikke ha gått med på en slik utformning av skrivelsen og Harbek mente at kommentarene hos Langeland og Bergsvik berodde på situasjonen som vi vet at den ble. Skriveriene ligger utenfor alle land, men skulle man ta dem alvorlig var de dypt krenkende.

Bergsvik ville si til Harbek at han ikke drog Administrasjonsrådets motiver i tvil, etter forholdene gjorde de kanskje det riktige. Men han ville understreke forskjellen på folk og mente at hvis en NS-mann hadde gjort seg skyldig i det samme, ville det ha medført streng straff. Langeland mente det ikke var noe overraskende i utviklingen etter Administrasjonsrådets tid. Det som skjedde var en naturlig konsekvens av tyskernes holdning til de okkuperte land.

Etter pausen ble det avhørt en rekke vitner. Ekspedisjonssjef Hansson syntes Langelands kommentar var overordentlig tendensiøs. Kriminalinspektøren var tenkt som en

kontaktmann eller mellommann for det norske og tyske politi.

Langelands forsvarer: — Hva la man da i formuleringen politisk arbeid og politisk stilling. Regnet man med at den nasjonale motstandskamp skulle innskrenke seg til fletteklipping av jenter som gikk med tyskerne?

Byråsjef Diesen hadde den oppfatning at Jonas Lie var klart tyskvennlig, men trodde han ville behandle sakene korrekt og tilgodese norske interesser.

Riksadvokat Sund ville ikke gøutere utnevnelsen av Jonas Lie til kriminalinspektør. Han hadde hørt kolleger omtale ham som en person med liten innsikt og evne. Jonas Lie hadde da innfunnet seg på hans kontor og forsikret at han ikke på noen måte skulle være til foretrengsel. Etter en konferanse med Harbek ville riksadvokaten da se tiden an. For øvrig mente Sund at rundskrivelsens ordlyd kunne ha gitt Lie muligheter for å skaffe norske embetsmenn vanskeligheter hvis han hadde villet.

Sorenskriver Meyer visste ikke at Jonas Lie hadde fått stillingen etter tyskernes ønske. Han kjente ikke til at Lie hadde misbrukt sin stilling.

Politimester Welhaven karakteriserte Lie som upålitelig og lat. Han kjente også godt til hans intime kontakt med tyskerne. Da han fikk høre at Lie skulle ansettes som kriminalinspektør, hadde han forlangt sitt distrikt unntatt og dette hadde tyskerne bøyd seg for.

Forsvareren: — Anså De Lie for upålitelig i nasjonale forhold?

— Jeg anså ham for upålitelig i alle livets forhold.